

Pejlo

Träning

Lärarinstruktion

Svenska åk 9

Träningshäftet är framtaget för att träna elevernas läsförståelse, utveckla den skriftliga förmågan och öva inför muntliga uppgiften på nationella provet. Texterna i häftet är noga utvalda för att utmana, engagera och locka till nya tankar. I kunskapsprofilen på *pejlo.se* får eleverna individuella rekommendationer till träningshäftet. Temat för texterna är utanförskap.

Pejlo träning svenska årskurs 9 innehåller följande texter:

- *Konsten att döda zombies* av Linn
- *Tjejer, dataspel och teknik* av Maria Wetterstrand
- *Nätmobbingen är allas ansvar* av Johanna Nilsson och Lars Arrhenius
- *Tiggaren ger dig ett val och prövar dig som medmänniska* av Elisabeth Åsbrink
- *Tal i riksdagen* av Jason Diakité (Timbuktu)
- *Ett öppet brev till Beatrice Ask* av Jonas Hassen Khemiri
- *Pälsen* av Hjalmar Söderberg
- *Ur Etik och oändlighet* av Emmanuel Lévinas

Här är några exempel på hur träningshäftet kan användas:

- **Inför nationella provet i nian.**
Träningshäftet passar som träning inför det nationella provet. Häftet ger eleverna en möjlighet att träna på texter och uppgifter med liknande karaktär som nationella provet.
- **Inspiration till diskussioner och projektmaterial**
Träningshäftet passar att använda som grund till projektarbete kring utanförskap. Se boktipsen för förslag på böcker.
- **Komplettera undervisningen**
Att hitta lämpliga texter och uppgifter kan vara svårt. I träningshäftet finns texter som engagerar och uppgifter som utmanar eleverna.
- **Introduktion till mer utmanande läsförståelse**
Texterna och uppgifterna i häftet har en stegrande svårighetsgrad. Träningshäftet lämpar sig att börja med under vårterminen i årskurs åtta.
- **Vikarielösning**
Tillsammans med facit som du hittar på sanomautbildning.se kan eleverna jobba med träningshäftet relativt självständigt.

Träningshäftet innehåller även:

- **Underlag för självskattning**
Riktade frågor till elevernas texter i Pejlodiagnosen.
- **Lathund till olika texttyper**
Sammanfattning av de vanligaste texttyperna.
- **Autentiska elevtexter**
Exempel på texter från Pejlodiagnosen som eleverna kan använda som inspiration.
- **Ordlista**
Sammanställning av nyttiga och vanliga ord som ofta förekommer i svenskundervisningen och nationella provet.
- **Träning**
Träna inför den muntliga delen av nationella provet genom att skriva ut instruktionerna nedan. Kopiera upp och låt eleverna öva med texterna från träningshäftet.

Träna inför det muntliga nationella provet svenska åk 9

- A. Läs igenom den text som du blivit tilldelad i *Pejlos träningshäfte*.
- B. Läs igenom sammanfattningen av din text, frågor att fundera över och diskussionsfrågan.
- C. Ta några minuter på att förbereda dig genom att skriva ner dina tankar och funderingar.

Så här börjar ni:

1. Bestäm i gruppen vilken turordningen ni ska diskutera era texter.
2. Person 1 presenterar sin text och ämne under ca 2–3 minuter. Börja med att sammanfatta innehållet i texten, berätta mer kring ämnet och vad som ni ska prata om. Därefter presenterar person 1 sin diskussionsfråga. Det går att fylla på med fler frågor senare.
3. När du leder diskussionen kan du berätta vad du tycker och tänker. Det är viktigt att fördela ordet så att alla i gruppen kommer till tals. Det är också viktigt att ni håller er till ämnet, om ni tappar fokus så är det diskussionsledarens roll att hitta tillbaka till ämnet.
4. Håll koll på tiden, sikta på att diskutera mellan 3 - 7 minuter kring varje text. Diskussionsledaren bör ta anteckningar under diskussionen för att senare kunna sammanfatta vad ni pratat om i slutet av diskussionen.
5. Diskussionsledaren ansvarar för att ställa frågor och följdfrågor till de andra i gruppen.
6. Tänk på att motivera och berätta varför du tycker som du gör under diskussionen. Använd gärna egna exempel från din vardag.
7. Det är viktigt att tänka på hur du leder diskussionen och hur du deltar i diskussionen när de andra presenterar sina texter.

Att bli duktig på att diskutera kräver mycket övning, bästa sättet att förbereda sig är att träna. Att diskutera betyder inte att man behöver vara oense om något, utan det handlar om att berätta vad man tycker.

Lycka till!

Tjejer, dataspel och teknik

Maria Wetterstrand, 13 juli 2012, finländska Hufvudstadsbladet

Sidan 12 i Pejlos träningshäfte

Sammanfattning

I den här krönikan skriver Maria Wetterstrand om hur hon under hela hennes uppväxt spelat tv-spel. Men det har inte varit lätt med tanke på att normen är att tjejer inte är intresserade av teknik och tv-spel. Maria tycker att det är viktigt att tjejer uppmuntras att spela spel och utbilda sig inom teknik.

Frågor att fundera över

Vad tycker du om *Tjejer, dataspel och teknik*? Varför tänker du så?

Håller du med Maria att det är viktigt att tjejer uppmuntras spela spel och hålla på med teknik?

Varför tror du att tjejer inte förväntas gilla teknik?

Diskussionsfråga

Maria pratar om normer och hur normerna påverkar och skapar förutfattade meningar. Vilka normer känner du till? Finns det bra och dåliga normer?

Utgå gärna från exempel.

Pälsen

av Hjalmar Söderberg, 1898

Sidan 34-36 i Pejlos träningshäfte

Sammanfattning

Pälsen utspelar sig i slutet av 1800-talet, huvudpersonen är Doktor Henck, familjefar till tre barn. Han är sjuk men lyckligt gift, tror han. På julafton får han låna sin bästa kompis päls och då förändras hans tillvaro drastiskt.

Att tänka på

Vad tänker du om *Pälsen*? Varför känner du så?

Pälsen har ett stort symbolvärde i novellen, på vilket sätt förändras Doktor Henck när han får låna pälsen?

På vilket sätt förändras människorna i Doktor Hencks omgivning när han har pälsen på sig?

Att diskutera

Kläder kan säga mycket om en person, vilka andra prylar/symboler kan definiera en människa? Finns det positiva och negativa symboler?

Använd gärna exempel från din vardag.

Tiggaren ger dig ett val och prövar dig som medmänniska

Elisabeth Åsbrink, 30 oktober 2014, Dagens Nyheter

Sidan 21–22 i Pejlos träningshäfte

Sammanfattning

I den här krönika skriver Elisabeth Åsbrink om att vara en god människa. Att ingen kan välja att födas som en god människa men varje individ kan välja att utföra goda handlingar, eller låta bli. Vi som människor gör hela tiden val som ger oss möjligheter att göra en god gärning.

Att tänka på

Vad tycker du om krönikan? Varför känner du så?

Elisabeth skriver att vilja vara god kan vara farligt för risken är att du agerar och gör saker för att andra ska uppfatta dig som god. Håller du med?

Att diskutera

Vad innebär det för dig att vara en god människa? Kan man definiera människor som onda och goda?

Använd gärna exempel från din vardag.

Nätmobbingen är allas ansvar

Johanna Nilsson och Lars Arrhenius, friends.se/stoppa-natmobbing,
31 augusti 2012

Sidan 15–16 i Pejlos träningshäfte

Sammanfattning

I den här debattartikeln skriver Johanna Nilsson och Lars Arrhenius om nätmobbing. Det är många barn och ungdomar som drabbas av nätmobbing och att det är ett problem som politiker, föräldrar och skola måste arbeta aktivt för att motverka.

Att tänka på

Vad tycker du om debattartikeln? Varför tänker du så?

En rapport från Brottsförebyggande rådet visar att *“regelbundna kränkningar i skolan ökar risken att bli deprimerad senare i livet samt att det finns ett samband mellan att mobba i skolan och att begå brott senare i livet”*, vad tänker du kring det?

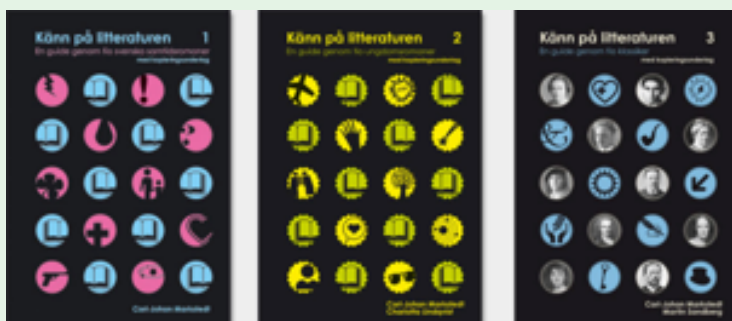
Att diskutera

I debattartikeln står det att politikerna, skolan och föräldrarna har ett ansvar, på vilket sätt kan vi som elever hjälpas åt för att stoppa nätmobbing?

Använd gärna exempel från din vardag.

Tips på litteratur kopplad till samma tema:

I Känn på litteraturen 1–3 finns det många böcker kopplade till utanförskap som lämpar sig som diskussionsunderlag.

Följande böcker handlar om olika slags utanförskap:

Cirkeln av **Mats Strandberg** och **Sara Bergmark Elfgren**, handlar om sex tjejer som får reda på att de har magiska krafter. Trots att de är väldigt olika personer måste de samarbeta för att besegra ondskan. I nyaste Känn på litteraturen 3 finns en lärarguide.

Pojken i den randiga pyjamasen av **John Boyne**, handlingen utspelar sig under andra världskriget. Den unge pojken Brunos pappa är SS-officer och han får ett nytt jobb på ett koncentrationsläger. En dag ger sig Bruno ut på upptäcksfärd och lär känna en pojke på andra sidan ett taggtrådsstängsel. Boken är mycket gripande med många symboliska inslag. Finns även som film.

Den besynnerliga händelsen med hunden om natten av **Mark Haddon**, handlar om 15-åriga Christopher som hittar sin grannes hund död. Han inleder egen undersökning om vad som har hänt. En annorlunda historia eftersom Christopher har Asperger och boken är berättad från hans perspektiv. Boken väcker mycket tankar och leder till diskussioner kring olika slags utanförskap. En bra introduktion är att titta på dokumentären, *The Boy With The Incredible Brain*.

Kontakt

Om du har frågor om tekniken kontakta teknisk support: 08-587 642 30.

Om du har synpunkter och förslag på hur vi kan förbättra Pejlo kontakta oss på: pejlo@sanomautbildning.se